

מקוואות סמוכים של כ' כ' סאה (כשרים ושאובים)

שו"ע נה (ע"פ משנה מקוואות)

שלשה מקוואות שיש בשנים מהם בכל אחד עשרים סאה מים כשרים, ובאחד מהם עשרים סאה מים שאובין, ועומדין זה בצד זה, אם השאוב מן הצד וירדו שלשה וטבלו בהם ומתוך כך נתמלאו ויצאו על שפתם ונתערבו יחד, הוכשרו שלשתם, כיון שפעם אחת היו מחוברים ביחד מ' סאה מים כשרים, ואותם שטבלו בהם, טהורים. ואם השאוב באמצע, שאין שני הכשרים יכולין להתערב אלא על ידו, לא הוכשרו אלא נשאר כו' שהיו תחלה ואותם שטבלו בהם לא נטהרו.

שו"ע נו (ע"פ תוספתא)

שני מקוואות של כ' כ' סאה, אחד שאוב ואחד כשר, ירדו שנים והשיקום וטבלו בהם, אפילו אדומים והלבינום או לבנים והאדימום, המקוואות כמות שהיו והטובלים כמות שהיו.

בענין הרישא של סעיף נה:

• המקוואות הוכשרו והטובלים טהורים – לפי שכשנתערבו השניים הכשרים נעשו כמקוה אחד של מ' סאה והוכשר השאוב שנתחבר להם.

ואף דאפשר שנתחבר האמצעי לשאוב שאצלו קודם שנתחבר לכשר לא נפסל בכך, ובענין הטעם לכך כתבו הראשונים כמה סברות:

1. שהרי נתחבר גם לכשר קודם שירדו השאובים לתוכן. (רא"ש)
2. דהולכים להקל בספק שאובים. (ריב"ש)
3. דדרך המשכה נתערבו ולא נפלו מהכלי לכשרים. (רי"ש)
4. מה שנתערב ממנו נתבטל ברוב קודם שירדו למקוה ומים שאובים שנתבטלו חוץ למקוה אין פוסלין. (רי"ש)

• אין הכוונה שהמקוואות כשרים לטבול בהם כמות שהם, שהרי אין בכל אחד מהם כשיעור מ' סאה (שהרי הופסקו אח"כ זה מזה), אלא הכוונה היא שהשאוב נטהר ונעשה כמי גשמים (ואם ימלא אח"כ מי גשמים להשלימו למ' סאה יהיה כשר לטבילה).

• אמנם לכאורה קשה איך הטובלים טהורים הרי לכאורה המים יצאו חוץ למקוה והיו זוחלין ופסול!
ותירץ הש"ד:

1. דמיירי שהג' מקוואות הן מעיינות דמטהרין בזוחלין.
2. לא שייך זוחלין אלא כשזוחלין מעצמם, אבל אותם שיצאו על שפת המקוה מכוח אדם הטובל שמתוך כך נתמלאו ויצאו על שפתם וכשיצא הטובל משם יחזרו המים למקומם הראשון - ודאי דבכה"ג לאו זוחלין הן.¹
3. דכיון שהמקוואות מתערבות זו אל זו מכוח המים שיצאו על שפתם אין כאן זוחלין אלא עירוב מקוואות.

¹ דוקא היכא שאין במקוה מ' סאה בעינן שיחזרו למקומם הראשון, וראה עוד בנושא זה בסיכום לעיל בעמ' 38.

בענין הסיפא של סעיף נה וסעיף נו:

המקוואות כמות שהיו והטובלים כמות שהיו – דכיוון שהשאוב באמצע הרי הוא מפסיק בין הכשרים ואינם מתערבים יחד. והטעם דהמקוואות נשארו כמן שהיו ולא נפסלו ממימי השאוב, הוא מכיוון שעל ידי תערובות ובהמשכה ירדו לתוכן (ש"ך) ומכיוון שכבר נתבטלו ברוב הכשרים קודם שבאו לתוך המקוה (ט"ז).